

Climate change effects
on the epidemiology
of infectious diseases
and the impacts
on Northern societies

Lady Stöven

Frá Nuuk til Jakútsk:

Opinber markmið CLINF og almenn samantekt

Heildarmarkmið CLINF:

Að greina og rannsaka áhrif loftslagsbreytinga á landfræðilega útbreiðslu og faraldsfræði smitsjúkdóma í mönnum og dýrum á Norðurlöndum og í Rússlandi. CLINF mun sérstaklega skoða áhrif slíkra loftslagsbreytinga á búfjárrækt á norðurslóðum í ljósi félagslegra og hagrænna aðstæðna og með tilliti til stjórnunar.

Að breyta nýrri þekkingu, að því er varðar áhrif loftslagsbreytinga á landfræðilega útbreiðslu og faraldsfræði loftslagsnæmra sýkinga, í hagnýtt verkfæri handa þeim sem taka ákvarðanir sem ráða þróun norðlægra samfélaga, bæði með því að leggja fram mikilvægar upplýsingar á aðgengilegu formi og með því að byggja upp snemmiðvörunarkerfi á staðarvísu til að bregðast við loftslagsnæmum sýkingum.

Samantekt:

Loftslagsbreytinga verður fyrst og fremst vart á norðurslóðum því hraði þeirra og umfang eru þar meiri en annars staðar. Líklegt er að vegna vistfræðilegra breytinga af völdum loftslagsbreytinga muni landfræðileg mörk loftslagsnæmra sýkinga (e. climate sensitive infections (CSI)) færast norðar. Þar með verða dýr og menn á þeim svæðum fremur fyrir bardinu á nýjum og/eða eldri tegundum loftslagsnæmra sýkinga. Flestar tegundir loftslagsnæmra sýkinga eru súnur, þ.e. sjúkdómar sem geta borist frá dýrum í fólk og öfugt. Loftslagsnæmar sýkingar geta borist með smitberum og smithýslum eins og mítlum, greifingjum og ráðyrum, sem eru að færa búsvæði sín sífelld norðar.

Þetta er alvarlegt áhyggjuefni fyrir margar norðlægar byggðir sem byggja á búfjárrækt, svo sem sauðfjárrækt og hreindýrabúskap, eða á annarri starfsemi eins og veiðimennsku, fiskveiðum og ferðaþjónustu. Í allra nyrstu byggðunum liggja dreifbærir atvinnuvegir á borð við þá sem hér voru nefndir gjarnan að miklu leyti til grundvallar afkomu, menningu, sjálfsmynd, listum og lífsviðhorfi íbúanna. Af því leiðir að íbúar margra norðlægra byggða munu þurfa að fást við margbreytilegar afleiðingar aukinnar smithættu af loftslagsnæmum sýkingum sem bætist ofan á önnur hagræn og

heilbrigðistengd viðfangsefni hinnar daglegu lífsbaráttu.

Þess vegna munu samfélagslegar afleiðingar loftslagsbreytinga skerpa á beinum áhrifum loftslagsnæmra sýkinga á heilbrigði manna og dýra þannig að úr verður síbreytileg og samflækt sviðsmynd þar sem samfélagslegar, efnahagslegar, pólitískar og menningarlegar breytingar koma saman. CLINF er ætlað að taka á þessum síbreytilegu og samflæktu viðfangsefnum og markmið þess er að skila af sér verðmætri þekkingu í því skyni að byggja upp þá aðlögunarhæfni sem nauðsynlegt er til að tryggja félagslega og efnahagslega þróun og lífvænleika byggðar á norðurslóðum við breyttar aðstæður. CLINF mun fást við áður nefnda sviðsmynd með því að beita samþættri greiningu á heilsufarsupplýsingum, mögulegum landslagsbreytingum og aukinni útbreiðslu loftslagsnæmra sýkinga í kjölfar þeirra, ásamt því að skilgreina áhættu og samfélagslegan kostnað. Einnig mun CLINF styrkja samfélagslega innviði sem fást við loftslagsnæmar sýkingar og leggja áherslu á aðlögun til þess að ráða megi við áhættu og kostnað sem af þeim hljótaskast. Aðlögunarhæfni, kynbundin áhrif og þekking kynslóðanna verða með þessu notuð sem sameinandi þættir.

Möguleg áhrif loftslagsnæmra sýkinga af völdum loftslagsbreytinga eru flókin og síbreytileg. CLINF-verkefnið teflir því fram þverfaglegum hópi sem kemur á viðtæku samstarfi vísindagreina og hagsmunaaðila samfélaganna. CLINF byggir á þeim innviðum vísindastarfs og hagsmuna sem þegar eru fyrir hendi, t.d. verður starfandi kerfi norðlægra umhverfissvöktunarstöðva nýtt til þess að setja upp snemmiðvörunarkerfi vegna staðbundinnar uppkomu sýkinga. Að auki er CLINF ætlað að bæta reikni líkön um svæðisbundna jarðfravindu er snúa að áhrifum loftslagsbreytinga á umhverfið, að þróa aðferðafræði til að þess að meta megi samfélagslega áhættu og aðlögunarhæfni með fullnægjandi hætti og að búa til ný kort og gögn sem sýna núverandi og áætlaða landfræðilega útbreiðslu nýframkominna loftslagsnæmra sýkinga. Niðurstöður verða birtar vísindamönnum, hagsmunaaðilum og almenningi í samræmi við reglur um opna stjórnsýslu og á alþýðlegu máli.